
РЕЧ ГОСТА УРЕДНИКА

Утицај религије на политику у Југоисточним азијским друштвима је разнолик. Земље као Мјанмар, Филипини и Тајланд дозвољавају слободно практиковање религије. Индонезија, секуларна држава са националистичким идеологијама, је схватила да је религија императив у достизању друштвене трансформације. Вијетнам, комунистичка држава, је покушао да анулира утицај религије на политику, али то је као да покушате да вадите воду из камена. Али, ако имамо у виду богату историју и духовност региона Југоисточне Азије, сигурно можемо рећи да је политички значај религије у овом делу свету веома важан а да је политикологија религије најбољи оквир разумење овог односа. У складу са тим, овај специјални број часописа Политикологија религије посвећен је друштвима Југоисточне Азије, са истраживачима који раде у области политикологије религије. Чланци у овом броју покривају Индонезију, Мјанмар, Филипине, Тајланд, Вијетнам – и на тај начин баве се верским традицијама ислама, римокатолицизма, будизма, али и локалним веровањима.

Чланак који пише Холидин истражује демократизацију Индонезије која има за циљ да трансформише друштво на линијама компликованог односа између ислама и панкасиле – званичне идеологије друштва. У овом раду аутор покушава да разуме до ког степена панкасила успева да задржи статус кво и како различите верске групације сарађују са овом идеологијом у циљу очувања демократије. Аутор је оптимистичан када каже да је панкасила идеологија, уз све своје мане, ипак незаобилазан аспект у демократизацији друштва јер захтева једну ширу друштвено-политичку промену и може да ојача интегритет индонежанке владе. Такође, слабљење индонежанске демократије може да ојача одговорност организација цивилног друштва у борби за своју земљу. Стога, политички процеси који представљају ризик за демократизацију Индонезије у исто време подстичу и муслиманске заједнице и организације да задрже свој пријатељски однос са државом, али само до степена до којег не би биле политичке манипулисане.

Према Тхантовом чланку, реч сасана на пали језику односи се на сет ауторитарних учења Буде. Међутим, одређени извори тврде је сасана била предмет извесних модификација од стране спољних фактора током времена. То значи да је тешко тврдити да је сасана у Мјанмару остала у нетакнутој форми све ово време. Ипак, Тхант тврди да је будизам у Мјанмару интензивно растао током 19. века, поготово за време Мандалејских краљева, а нарочито у време владавине краља Миндона (1853 – 1878.). Он тврди да је у том периоду сасана требало да буде прочишћена и правилно ширена. За краља Миндона и његове следбенике се каже да су се интензивно ангажовали у великом броју хуманитарних и верских активности, а све због веровања да ће се политички и економски услови у краљевству побољшати због њиховог делања (карма). Сваки краљ у историји Мјанмара је био заштитник религије и санггхе – заједнице

монаха. На основу примарних извора, овај чланак јасно говори о томе како је краљ Миндон подржавао и штитио будизам за време своје владавине, како је народ практиковао веру, и како је сангха сачувала сасану.

Сагут у свом чланку анализира како се принцип одвојености државе од цркве у филипинском уставу третира кроз судске одлуке када дође до сукоба између државе и цркве. Он додаје да се овај однос не би требало интерпретирати тамо где су вероисповест и практиковање религије и улога религије у јавној сфери забрањени, већ да се фокусирамо на чињеницу да је главни смисао овог закона да гарантује да све религије и вере на Филипинима буду једнаке. Стога, деловање религије и цркава у јавној сфери не треба да буде забрањено све док оно није штетно по друге људе и заједнице. На тај начин, религија и цркве су мотивисане да постану агенти трансформације друштва за добробит свих људи. А Римокатоличка црква би требало да увек буде активна када људи захтевају правду.

Аутори Пхонгфан и Боромео-Ебаљо анализирају практиковање будизма као начина живота у Тајланду. Они анализирају како је осмоструки пут део живота сваког Тајланђанина кроз идеју „само-довољне економије“, покренуте од стране краља Бхумибола Адуљадеја 1997. године. Овај економски модел заступа идеју да свака породица мора прихватити да су умереност, рационалност, заштита, и употреба знања заснованог на моралности основа за преживљавање криза, укључујући економске и здравствене кризе, и достизање одрживости упркос изазовима које нам доносе глобални капитализам и конзумеризам. Аутори сматрају да осмоструки пут кроз „само-довољну економију“ може довести до развоја у различитим аспектима људских живота – у политици, економији, животној средини и духовности. Аутори такође дају велики број примера како различити програми и пројекти подржавају идеју „само-одрживе економије“ и како њена учења доприносе осмоструком путу код Тајланђана.

Нгујен и Тран пишу чланак на основу истраживачком рада и консултација примарних извора у циљу одговора на питање како је култ хајнанских Кинеза „108 херојских мученика“ уопште настао. Они тврде да је култ прво настао на Хајнанском острву у Кини, али да је касније стандардизован, формализован и легитимисан у Вијетнаму након масакра Хајнанских трговаца 1851. године. Вијетнамски краљ Ту Ђуц је наградио жртве овог масакра као неки вид освете. Због империјалних санкција од стране краља, поштовање жртава се трансформирало у свети ритуал, стандардизовано и препознато је као вера заједнице хајнанских Кинеза у Вијетнаму, и неким деловима Југоисточне Азије. Аутори такође примећују да раст покрета није био спонтан због санкција, али да је обожовање овог култа постало симбол колективне свести, наратива и вредности заједнице у циљу јачања заједнице и јачања њихових веровања да ће добити свој идентите и статус. Ови наративи и симболи заслужују да се о њима прича диљем културолошког и политичког дискурса у региону. Јер су света места ипак идеално место за дијалог.

Укратко, верска толеранција у Југоисточној Азији истраживана је због улоге религије у легитимисању различитих политика у региону, али и због тога што религија служи као основа за људске врлине, вредности и морал. На основу свих ових чланака биће тешко направити јасну линију поделе између религије и политике једноставно због тога што обе имају холистички приступ према потребама људи (Пхонгфан и Боромео-Ебаљо). Уместо тога, јединство и однос дијалога између религије и политике је много више цењен и има много већих предности за људе у њиховим политичким, друштвеним и економским трансформацијама (Холидин). У исто време, религија нуди могућност својим следбеницима да се уједине и да добију свој идентитет и статус као заједница (Нгујен и Тран). За државу и њене лидере, подршка за религију може помоћи њихов кредибилитет кроз праведно деловање у циљу добре карме (Тхант). На крају, покушаћу да кроз једну метафору опишем однос религије и политике у региону Југоисточне Азије. Замислите бицикл. Када користите бицикл, ви можете стићи до ваше дестинације само ако оба точка иду у истом правцу. Исто важи и за религију и политику, јер обе имају исти циљ: да дођу до одрживог живота заједнице која има заједничко добро, и тежи ка праведној и мирној заједници. Стога, однос између религије и политике се види не кроз раздвајање већ кроз кооперацију, критичку сарадњу и солидарност (Сагут).

Желим да искажем да је било велико задовољство сарађивати са ауторима и са проф. др Мирољубом Јевтићем, оснивачем и главним и одговорним уредником часописа Политикологија религије. Честитке свима!

Арвин Д. Ебаљо¹

¹ Arvin D. Eballo (Ph.D., De La Salle University) is a faculty researcher of the Institute of Religion and the Center for Theology, Religious Studies, and Ethics of the University of Santo Tomas (UST), Manila, Philippines. His work on Sociology of Religion has appeared in scholarly journals, and he is the author, coeditor, and contributor of several articles and books including *The SAGE Encyclopedia of Sociology of Religion* (2020). Contact E-mail: aeballo@yahoo.com